

Gaja Kos

Cvetka Bevc: F. A. K.

*Spremna beseda Vinko Möderndorfer.
Maribor: Pivec (Zbirka Mladinsko branje), 2021.*

Zveni znano, če omenim *Desetko*? Gre za mladinski roman o klapi s tem imenom, ki ga je Cvetka Bevc izdala pred nič manj kot desetletjem. Desetka je še vedno ista, to so Aška, Barbi, Fiksi, Petja, Krokari, Roberta, Jojo, Riki, Janča in Jups, a hkrati tudi drugačna, jasno, ko pa v najstniških letih že eno samo poletje lahko vse postavi na glavo. In ravno po koncu poletnih počitnic, ko spet sedajo v srednješolske klopi, jih spet srečamo. Aška je še vedno z Linom, še vedno diha glasbo in njeni prsti še vedno neutrudno hitijo po klavirskih tipkah. Le da jo zdaj poleg glasbe zaposluje še nekaj – pripravlja se na prvi spolni odnos z Linom, na svoj veliki prvič, ki jima ga otežuje tudi dejstvo, da se je Lin odločil za šolanje v tujini, kar pomeni, da sta se naenkrat znašla v zvezi na daljavo. Na veliko dejanje se pripravljata tudi Fiksi in Petja, a odkar se je vrnila s počitnic, se Petja do Fiksija obnaša čudno. Za povrh sta se njegova starša dokončno razšla, oče gre živeti z drugo žensko, mama pa se, tudi s Fiksijevo pomočjo, po prvotnem čustvenem razpadu počasi sestavlja nazaj: “Najraje bi še sam rjovel. Nisem. Imel sem občutek, da bi bilo vse še slabše. Bila bi dve ranjeni živali, ki bi rjoveli od bolečin. Ena žival je morala ostati pri sebi, drugače bi se lahko požrli med sabo. Ne bi bilo prvič, da bi se v odnosu do mame obnašal kot njen starš.” In potem je tu še Krokari, ki se je med počitnicami nepričakovano razšel s fantom,

s katerim sta se odlično razumela. In kje so ostali? Nekje ob robu, ves čas po malem prisotni, kot nekakšni sateliti. V tokratnem romanu je namreč v ospredju omenjena trojica, tudi naslovni F. A. K., kar je ime benda, ki ga ustanovijo, je sestavljen iz začetnic njihovih imen: Fiksi – Aška – Krokcar. Aška je itak totalno v klavirju, Fiksiju gre kitara, Krokcar pa po nesrečni ljubezni uteho najde v bobnih, si omisli privatnega učitelja in ugotovi, da je celo prav nadarjen in da bi bila glasba lahko njegova prihodnost. Dogajanje torej poteka v izmenjavi njihovih prvoosebni pripovedi, iz katerih seveda največ razberemo o njihovih težavah, pričakovanjih, veseljih, strasteh in strahovih, tu in tam pa vendarle izvemo tudi kaj o ostalih članih Desetke, ki večinoma ostajajo v ozadju, bolj skicirani kot kaj drugega, a, kot se bo izkazalo v nadaljevanju, nikakor niso nepomembni.

Če je avtorica v roman *Desetka* pravzaprav pogumno vpeljala deset različnih glasov, torej deset prvoosebni pripovedi oziroma izpovedi, in ji je pri tem kar dobro uspelo vzpostaviti raznolikost slogov, kar je prispevalo k avtentičnemu prikazu posameznika, so tokrat meje oziroma specifike posameznih glasov nekoliko bolj zabrisane. V jezikovnem pogledu Cvetka Bevc tudi tokrat uporablja tako pogovorni jezik kot mladostniški sleng; določeni deli besedila se berejo mladostno, sveže in prepričljivo, nekateri pa žal malo manj in včasih v izbiri besedišča delujejo preveč po odraslo polikano (jezen Fiksi na primer pravi: “Kako me je pogrelo!”; Aška pripomni: “Tudi fantje razmišljajo, da ne bi kdo natolceval.”; Lin razlaga Aški: “Skoraj sem že pozabil, kako je, ko moraš staršem polagati račune.” itd.).

Kaj je torej srž romana *F. A. K.*? Zelo splošno povedano, gre za roman o odraščanju, v katerega je nadrobljenih kup manjših in večjih zagat ter različnih rešitev zanje; v teh delih roman ni posebej izstopajoč in bi utegnil biti zato za bralca z veliko kilometrino mestoma celo rahlo dolgočasen, kar gre razumeti na način, da smo o marsičem od opisanega pač že brali, večkrat in podobno. Bolj samosvoj je v dveh linijah: v formaciji, napredku in preboju benda, ki ga deloma poganjajo prav ljubezenske “frustracije” njegovih treh članov, s čimer je povezana pristna, nalezljiva in zelo otipljivo opisana strast – tako rekoč nuja – do glasbenega ustvarjanja in izražanja (tu se nedvomno pozna, da je avtorica romana tudi glasbenica), ter v razmišljanju in opisih spolnosti, česar je na straneh *F. A. K.* več, kot smo sicer vajeni v mladinskih romanih. Seveda najstnikom razpoloženje niha kot jadrnica v valovih in jasno je, da v tem formativnem obdobju kar nekaj časa namenijo (do neke mere podobnim) premislekom o svetu in svojem prostoru pod soncem, a prav zato, ker malodane vsi avtorji, ki se lotevajo realističnih pripovedi o najstnikih, pišejo (tudi) o tem, je treba najti lasten

prepoznaven glas ali, če hočete, zaščitni znak, bodisi slog, bodisi posebno perspektivo (humor, cinizem ipd.), bodisi precej izvenserijske like, bodisi posebne življenjske okoliščine itd. Poleg že omenjenih bolj izstopajočih linij oziroma poudarkov romana se med liki Cvetke Bevc dogajajo predvsem mikrodrame, ki dogajanje malo začinijo, a v bralcu večinoma ne vzbudijo močnih čustev (opozorilo – v nadaljevanju bodo razkriti nekateri zasuki): Aška se, kot že omenjeno, pripravlja na prvi spolni odnos, ker jo blazno mori, da je še nedolžna, medtem ko se zdi, da so vsi okoli nje posteljni veterani, in ko je tik na tem, da se zgodi, ji načrt prekrži ... menstruacija. Slednjič se tudi za to akcijo najde pravo časovno okno, a potem gredo narobe druge stvari. Jojo je tisti, ki dobro opiše Aško: "Sploh pa mislim, da si preveč našponana. Potem človeka vsaka stvar prej sesuje." Petja se je med počitnicami izneverila Fiksiju, kar slednjega, v kombinaciji z razseljenima staršema, spet pahne v dimni objem trave. In potem je tu še drama z mamo ... Krokhar ostane brez učitelja bobnov, a dobi novega fanta. Še največja drama se zgodi na koncu romana, ko naj bi se imel zgoditi veliki koncert F. A. K., a dobesedno nekaj minut prej odpade, ker izvejo, da je Krokharjev fant Jan doživel prometno nesrečo. On je tisti, ki trojici svetuje: "F. A. K. mora začeti pisati spomine. In to že zdaj. Drugače boste cel kup stvari pozabili."

"Kar nekaj let je trajalo, da smo se lotili pisanja. V tem času smo imeli vrsto koncertov, nastopali v tujini, pa tudi nekaj turnej smo že imeli za sabo. Toda F. A. K. ni pozabil na začetek poti. In ja, gremo naprej!" Takole se glasi nekakšen epilog romana (sklepa ga, poleg zelo navdušene spremene besede, trikrat po deset nasvetov oziroma priporočil glavne trojke za srečno življenje v dvoje), ki skozi bolj in manj drobne dogodke izpostavi nekaj sicer ne zelo novih, a vseeno vedno znova pomembnih točk. Prvič: četudi moramo nekatere strasti pokopati, nekje drugje vzniknejo druge. Drugič: po obdobju samopomilovanja pride čas za nove zagone, pri čemer so nam še posebej v pomoč streznitveni momenti, pa naj pridejo od zunaj ali od znotraj. In tretjič: prvo in drugo je lažje, če ti kdo stoji ob strani. Če je nekje ob tebi klapa, ki zna, vsem razlikam navkljub, ob pravem času stopiti skupaj, potrepljati po rami, pohvaliti, objeti, brcniti v rit, vzeti fotoaparat v roke, naplahtati ravnatelj, povedati resnico ali storiti kar koli, kar je pač v nekem trenutku treba storiti. Kot takšen je roman *F. A. K.* pravzaprav predvsem hvalnica prijateljstvu in skupnosti mladih, ki so drug drugemu na voljo v realnem času in prostoru, kar danes ni več samo po sebi umevno. In ravno v tem je, tako kot je bil že njegov predhodnik *Desetka*, *F. A. K.* še najbolj močen. In tudi aktualen.